

Mercè
Rodoreda
La meva Cristina
i altres contes

MERCÈ RODOREDA

La meva Cristina i altres contes

Presentació de Jordi Cornudella

Edicions 62

Barcelona

© Institut d'Estudis Catalans

Drets cedits a través de Mercedes Casanovas, s.l., Agència literària

La primera edició de *La meva Cristina i altres contes*
va aparèixer el 1967 a Edicions 62.

Primera edició en aquest format: febrer del 2020

© per la presentació: Jordi Cornudella

© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.
Diagonal 662-664 - 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.edicions62.cat

Fotocomposició: Realització Planeta

Dipòsit legal: B. 1.129-2020
ISBN: 978-84-297-7835-9

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic
i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de
reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà
sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de
Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment
d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

TAULA

<i>El millor recull de contes català</i> <i>(i un altre conte que també és dels bons),</i> per Jordi Cornudella	9
---	---

LA MEVA CRISTINA I ALTRES CONTES

El mar	21
La mainadera	43
Una carta	47
Aquella paret, aquella mimosa	59
Record de Caux	67
La gallina	77
La sala de les nines	85
Zerafina	103
Un ramat de bens de tots colors	109

Amor	117
El riu i la barca	131
El senyor i la lluna	137
La salamandra	149
Una fulla de gerani blanc	165
La meva Cristina	179
Semblava de seda	195

EL MAR

Caminaven a poc a poc. El més alt era un home solemne, ben vestit, amb la barba grisa i els pòmuls una mica vermells; l'altre, magre i sense afaitar, semblava que acabés de sortir d'una malaltia. Estaven abstrets en la conversa i el més alt s'aturava de tant en tant i es passava la mà per la barba com si volgués sospesar bé les paraules.

—A la vida no hi ha temps per a tot. Riure i plorar, divertir-se i ensopir-se... I en el punt de néixer ja t'has de preparar a morir. Perquè les ganes de plorar que tenen les criatures de bolquers és perquè ja ho senten.

—¿Ja senten què?

—L'olor que hi ha escampada de la mort... Després un s'hi avesa... ¿Sap què em fa respecte a mi?... Pensar que a darrere de Montjuïc hi tenim un portaavions. Veu?... De jovenet m'hauria agradat servir

en un portaavions. ¿No ha vist mai cap pel·lícula, vostè, que hi sortís un portaavions?

—En vaig veure una, ja fa anys, amb dos avions que tornaven amb el motor incendiats. I un dels avions, el segon, va envestir el noi que feia el senyal amb les banderetes... Però el que és més curiós...

—Devia morir.

—Qui?

—El noi de les banderetes.

—A l'acte. El que trobo més curiós, com li deia...

—El que ha passat de més curiós és el misteri del submarí... ¿Se'n recorda?

—Sí, però...

—¿Què mira?

—Aquell núvol de color de pissarra... Allò del submarí va ser una broma.

—Si d'aquell bullit en diu una broma... Miri: jo, si fos ric, i en passés una d'aquestes, m'hi voldria trobar. Que els Mau-Mau criden, jo allí. I qui diu els Mau-Mau diu totes les altres aventures, perquè sense aventura... En canvi, vostè no, pel que veig. Diu que va ser una broma i ja el tenim tranquil i a punt d'anar a dormir amb una camisa llarga fins als peus. No pensa.

—M'agrada seure de cara al mar i quedar-me buit. Vostè no pot ser que dormi tranquil amb aquesta agitació a l'ànima.

—L'agitació és vida. El mar, miri-se'l amb calma, no em diu res. El portaavions que hi ha al damunt, m'interessa...

—¿Així a vostè tant li fa saber com es fan les petxines?

—¿Què vol dir?

—És que les petxines les fa el mar. I sense el mar el portaavions que a vostè li agrada tant hauria d'anar amb rodes. ¿Que no ho veu que el més gran misteri del món és el mar?... Miri-se'l bé.

—Sempre diu miri, miri, miri...

—Vostè també. Miri: vostè i jo estem l'un al pol nord i l'altre al pol sud. Jo trobo que el mar, amb aquest malestar de les onades, és una tragèdia.

—Aigua de la font amb una mica de sal.

—Aigua enfonsada que no s'acaba mai. I el que passa a dins...

—Peixos que van i vénen.

—És que a dins hi ha pobles i homes ensorrats: és que jo no puc mirar aquest defici de l'aigua sense quedar regirat de dalt a baix. I la bromera... milions i milions de bombolletes que l'onada presenta. Aquesta aigua que ni és blava ni verda, amb sol trencat i cel trencat, és plena de carcasses que l'aigua de la font, que vostè diu, es va empassar amb un xuclet...

—I diu que quan mira el mar es queda buit... Bé barrina prou!

—Les coses mortes em trasbalsen. I les vives m'atorrollen.

—El mar, a mi, em deixa fred. Ara, si el mar porta una revolució com la del submarí, ja em té amb tot el foc a la caldera. Anem a seure al banc.

Es van asseure en un banc. Ja hi seia una dona que tenia a la falda una gàbia amb una cadenera. La gabieta s'aguantava sola i la dona donava miques d'escarola a l'ocell que les prenia amb el bec per entre els ferros després de mirar la dona amb molta atenció. Quan els dos homes es van asseure, la dona es va apartar una mica i es va recollir les faldilles per fer-los lloc. L'home alt es va treure un feix de retalls de diari de la butxaca.

—Veu?... he dut tots els retalls de diari. Tingui, llegeixi. A veure si encara gosarà dir que va ser una broma. Un moment. Els tinc ordenats, però com que els he mirat abans de dur-los em sembla que se m'han barrejat. Les coses s'emboiquen soles. Mentre no hi penses... Perdoni. Una mica de paciència sempre va bé. A veure... La broma, com vostè diu, comença el dia 12... 15... miri... Veu?... ja m'ha encomanat el vici del miri, miri... Bé, anem per feina. Les primeres notícies no les tinc perquè es veu que vaig badar... però arrenco del dia que comença el que ells en diuen la batalla decisiva. Tot el mar, en la zona on pensaven que hi havia el submarí, estava

cobert d'avions. D'avions amunt i avall, i el submarí arraulit tan endins de l'aigua com podia. Un pollet.

—Miri.

—¿Què passa?

—Aquests nens de cara al mar.

Eren un nen i una nena. El nen devia tenir uns set anys, duia pantalons llargs i un jersei de color de vi amb els colzes foradats i el coll alt cargolat. La nena no devia passar dels tres anys i anava ficada dintre d'una faldilla vermella mig guerxa i d'un jersei violeta. Anaven descalços. El sol de posta els clavava les ombres llargues i primes a terra.

—Deixi'ls fer. El submarí, molt ben vigilat, intenta de sortir a la superfície. La força expedicionària argentina va ser vista des de terra com atacava el submarí.

—¿I els avions?

—Fixi's bé en el que ara li diré... Diu, amb lletres de pam, que no hi haurà ajuda nord-americana... Els argentins ataquen.

—Però aquest submarí, ¿què buscava?

—Primer de tot sembla que volia sortir a fora a carregar les bateries.

—¿I per què no el deixaven que les carregués?

—Ell, el que volia, era treure el nas a fora. I de seguida van tancar el golf.

—¿I el podien tancar?

—No ho sé. El diari ho diu. ¿Es pensa que els argentins no tenen tàctics?

—No ho sé.

—Doncs escolti i calli. Mentre atacaven, a Buenos Aires van agafar tres persones embolicades en el tripijoc, i a la frontera de la Patagònia van agafar un operador ràdio que amb una ràdio portàtil comunicava amb el submarí. Aquest operador es veu que va donar moltes explicacions, que estudiava el clima, etc. etc., però com que li havien caçat el missatge, l'hi van fer llegir paraula per paraula perquè no pogués seguir negant i el van ficar a la presó.

—¿I què deia el missatge?

—No se sap. Un moment. Dia 16... dia 19... ara torna a sortir el dia 14... Deixi'm buscar el dia 18. El dia 18 aclareix moltes coses.

Mentre l'home alt ordenava els retalls de diari, el seu amic va dir a la dona:

—¿Fa temps que la té?

—¿Vol dir la cadenera?

—Sí senyora.

—És molt velleta. ¿Veu quines ungles més llargues?

—De seguida m'ho ha semblat. No per les ungles, que no les havia vistes, sinó per la manera de

mirar-la a vostè... Se la veu molt entenimentada... i menja l'escarola... la pren com si triés el més tendre.

—Es pensa que són les paperetes.

L'home alt, que ja havia posat els papers bé, va donar un cop de colze al seu amic.

—Estigui per mi. Dia 12... el submarí desconegut en aigües argentines... a veure... Miri, ara surt el dia 13... Esperis'.

—¿Quines paperetes vol dir?

El nen i la nena ja no miraven el mar. S'havien acostat al banc i estaven encantats amb la cadenera.

—Les paperetes de la rifa. Faig una rifa per les noies... per les il·lusions de les noies: amb paperetes rosa i amb paperetes blaves... En els mercats. Tot d'amor.

—Vol fer el favor de deixar tranquil·la aquesta senyora... Dia 13: tres persones agafades amb el ràdio. Dia 14: han pogut saber que el submarí és rus. Arriba material nord-americà per reforçar els argentins... ¿Se'n recorda que amb lletres de pam deien que no hi hauria ajuda nord-americana?... I diu que el submarí, si volgués, es podria escapar...

—¿No deien que havien tancat el golf?

—Ho deien. Un moment... Dia 15: troben l'ho-

me granota. Diu que per ser un home granota no s'ha de pesar més de setanta quilos. I fer un metre setanta-cinc d'alçada. Dia 16... on s'ha ficat el dia 16... ¿on t'has ficat, dia 16?

—Reposi. ¿No ha vist quina cadenera més bonica?

—¿Una cadenera? On?

—Aquesta senyora del meu costat.

—Ja tinc el dia 16. Deixi estar la cadenera i escolti... Diu que els argentins, ajudats pels americans, els del nord, pensen atacar d'un moment a l'altre... Tots fins a les dents. La bandera blanca i blava i la bandera de les estrelles. I aquí ja tenim que a Port Madryn...

—Encara no havia sortit.

—Què?

—Aquest nom.

—No digui bestieses. Diu que a Port Madryn desmenteixen que s'hagi trobat un home granota. I a sota mateix de la gasetilla desmentint hi ha una altra gasetilla que diu que hi ha quatre homes granota que busquen el submarí. I, a més a més, que una tempesta dificulta la busca perquè entre els núvols i els trons...

—El mar està dominat per la lluna i la lluna mana.

—¿Que també s'interessen per la lluna, vostès?

Era la dona de la cadenera que ja feia una estona que els escoltava. La nena va acostar un dit a la gàbia i, sense tocar-la, va riure. El nen li va agafar la mà i la hi va fer enretirar.

—Deixi la lluna en pau...

—El meu fillol, que em vindrà a buscar amb la moto, sempre diu que voldria ser el primer home de la lluna.

—Estem parlant d'un submarí, senyora... Passo al dia 18: diu que estan gairebé convençuts que allò de l'home granota mort era una falsa notícia.

—¿No deia que eren quatre?

—Sí. De primer deien un i després deien quatre, però el dia 18 diuen que és fals que hagin trobat un home granota mort. I diu que els submarins continuen en el golf i —ja els tenim aquí— que els homes granota, si els submarins...

—Fins ara només parlaven d'un submarí.

—Vol fer el favor... De vegades treuen importància a una notícia per no excitar el públic.

—Però si només parlaven d'un home granota, per començar, i d'un submarí, ¿com s'entén que tot d'una surtin més homes granota i més submarins?

—¿Què vol que li digui? ¿Que té raó vostè, que potser ni sap cap a on cau l'Argentina, i perdoni? Faci el favor d'escoltar, o si no, pleguem.

—Potser valdria més...

—...i diu que els quatre homes granota, si els submarins no obeeixen les ordres de rendir-se —que els llencen els ràdios argentins i nord-americans sense parar— els encastaran quatre càrregues de plàstic, dues a cada banda, encara que hi hagin de deixar la vida. I fixi's que ara ja diuen, sense miraments, els submarins... En plural. Això vol dir que n'hi havia una nierada.

—No comprenc que una persona com vostè...

—¿Què vol dir una persona com vostè? ¿Que combrego amb rodes de molí?

—Amb rodes no, amb moles.

—Si es pensa que em fa gràcia...

—No s'enfadi, home de Déu, no s'enfadi. I acabi d'explicar-m'ho que l'escolto.

—L'escolto, l'escolto... Ara només queda la notícia bomba com aquell qui diu. Veu? Amb grans titulars i a primera pàgina de dintre: el submarí ha estat atacat amb càrregues de profunditat. I a més a més diu que s'han ofert nedadors atletes per ajudar els homes granota. I diu que actuaran combinats la primera nit de lluna.

La dona de la cadenera va moure el cap amb els ulls una mica aclucats.

—Quan vindrà el meu fillol, ja veuran com els

explicarà que té ganes d'anar a la lluna. A la nit estudia això dels coets.

—¿I per què no hi va vostè a la lluna?

—Si tingués els anys del meu fillol... ¿Ho saben vostès que a dintre del coet es vola i que el menjar també vola i que vius cap per amunt cap per avall?

El nen va riure i va dir a la dona:

—¿Ens deixa passejar la cadenera?

—¿Què dius que què?

—A la meva germana li agradaria passejar la cadenera. Només una mica. Agafada per la nansa.

—No, que és molt delicada i s'espantaria.

—¿Què vol aquest nen?

—Diu que la seva germaneta té ganes de passejar la cadenera i la senyora no ho vol.

—Deixi'ls fer, i escolti, que ja s'acaba. Que n'és, de pesat, vostè amb la cadenera! Diu que a l'últim queden només dues ambaixades que no han contestat al govern argentí si els submarins són seus o no. Ja pot suposar quines. I que els submarins juguen a amagar-se i que els que els busquen ja no poden més.

—Tot això és una història inventada per distreure del coet a la lluna.

—¿I vostè s'ho creu?... Vostè, que es passa hores mirant les onades i pensant en la fabricació de les pet-

xines, ¿troba que és important enviar un coet a la lluna, que no sabem si hi ha arribat, que ens hem de refiar del que ens diuen?

—El meu fillol diu que si poden fer baixadors al voltant de la lluna mai més no tindrem ni fred ni calor.

—El seu fillol més val que treballi.

—Es veu ben bé que vostès viuen de renda. Cada tarda vénen a perdre el temps. Avui m’han vist perquè han anat una mica més lluny i han vingut a seure en el meu banc. Però jo els veig cada dia. Si tinguessin les meves penes...

—Miri, la seva història...

—Va ser tot mirant la prunera que vaig tenir la mala visió... En havent rentat els plats.

—Deixi’ns tranquils.

—Calli, no fa cap mal.

—Al vespre sempre m’abocava a la finestra de la cuina a mirar la prunera de sota. Em feia patir molt, perquè vivia en el jardí d’una casa abandonada i ningú no la regava i jo passava l’hivern pensant si a la primavera encara seria viva.

—¿La prunera o vostè?

—La prunera. I quan acabava l’hivern no m’adormia en pau fins que li sortien els brots com una respiració de la sang. Una nit em vaig quedar cega, ben cega. No veia ni la prunera, ni la llum del fanal

ni el cel damunt de tot, només negre i negre. Em vaig posar dreta de pressa amb el nas ple d'olor de perill i, d'entremig del negre, venint de lluny, es va anar acostant una figura fantasma a dins d'un llençol que li venia balder i que es movia com la flama d'una espelma amb el vent que li fas quan li passes pel davant. Per ulls tenia dos forats negres com si fossin retallats en un paper i el negre fos el negre que ho omplia tot. I quan ja estava a punt de morir-me, es va desfer. Vaig pensar: ja és mort. Ha mort a la guerra. Però no era veritat. Era un avís. L'avís que s'acostava.

—¿Qui s'acostava?

—El meu marit... ¿No és trist que jo hagi de venir totes les tardes a esperar el meu fillol perquè quan plegui em dugui a dormir a casa seva?... La por em voltava per dintre com una mala serp... Vaig tancar la finestra de la cuina i mai més no vaig mirar la prunera en havent sopat.

—¿No deia que s'havia quedat cega?

—Per poder veure la visió. Va ser l'anunci que el meu marit, que havia anat amb els de la Blava i que tothom donava per mort, havia tornat. Després de tants anys! I no me'l puc treure de sobre, que vol viure amb mi i que vol viure amb mi.

—Tanqui la porta.

—Digui que no el vol.

—És el que vaig fer, però me'l trobava estirat en el replà esperant que tornés de la feina. El primer dia, a les fosques, de poc que rodolo escales avall de l'ensopegada que hi vaig donar... El vaig tenir tota la guerra nostra amagat a les golfes, perquè vivíem en una casa només per nosaltres. I li pujava el menjar que em treia de la boca. I ell amagat en el seu racó i només pensant en els del comitè. Després no sé per quina sort, es va fer de la Blava. I quan ja feia anys que em pensava que s'havia mort de fred amb la neu, torna. Vell i brut, i de seguida pregunta per la Carlota, la nostra filla, que va morir de pulmonia als quinze anys, i em carrega les culpes a mi. I quan li dic que no el vull se m'estira al replà. I cada dia, quan sap que sóc a casa, truca. Jo obro amb la cadena, miro, i torno a tancar sense badar boca. I ell torna a trucar. I faig el sord. I torna. I torna... I jo boja per dintre i sense saber què fer. I un dia em diu, per l'esclotxa de la cadena, que obrirà la porta amb un rossinyol i que tallarà el cap a la cadenera. Que em traurà del llit i que em farà dormir a terra...

La nena ja feia estona que havia obert la porta de la gàbia i la cadenera havia sortit. Havia estat un moment quieta damunt la falda de la dona, després havia saltat a terra i havia començat a caminar amb els dos nens al darrere.

—Parlant del seu marit es quedarà sense cader-
nera.

—¿Qui li ha obert la porta?

—Vostè dirà... Els nens, que tenien ganes de
passejar-la.

—Mirin d'agafar-la.

—¿I com vol que l'agafem? Té cada sortida,
vostè!

—¿Volen dir als nens que no caminin?

—Nens, no camineu.

—Vigilin que no vingui cap auto, que no l'aixafi.
Potser d'aquí una estona tornarà.

—Em sembla que ja l'ha vista prou.

—Pobra de mi... ara s'enfila a la barana. ¿Han
vist com vola i això que la setmana passada la vaig
eixalar?

—En comptes de parlar del coet i de la lluna i de
les bromes del seu marit havia d'haver vigilat les
mans d'aquest parell.

—Està molt ben ensenyada, però li agrada el so-
roll del mar. ¿Que no veuen que va perduda i que ni
em sent?... Aturin-lo! És el meu fillol que ve tallant
les pedres.

Els dos homes es van posar al mig del passeig
amb els braços estesos. El fillol va tenir temps de
frenar just arran del primer. Va girar la moto, la
va arraconar i, molt natural, va preguntar què

passava. La dona li va dir que la cadenera estava a punt de tirar-se al mar engegada pel soroll de l'aigua. Aleshores ell se'n va anar cap a la nena, li va prendre la gàbia, va arrencar la porta, la va ensenyar a la cadenera que mirava de reüll què feien i, mig ajupit, la hi va deixar tan a la vora com va poder. La cadenera va fer un saltiró, se'ls va girar de cara amb el cap decantat i l'ull rodó com una gallina, va obrir les ales i les va tornar a tancar. Es va estar una estona quieta, escoltant. Tot d'una es va espolsar la cua, va estarrufar les plomes del pit, s'hi va donar uns quants cops de bec i va saltar a terra d'una volada. Caminant es va ficar a la gàbia.

—Hi ha entrat com una senyora...

El fillol va mirar la dona, que anava dient «com una senyora, com una senyora», es va acostar a la gàbia per darrere i, tapant el forat de la porta amb una mà, la va alçar de terra.

—Tingui, i una altra vegada vigili més.

—Han estat aquests nens, que s'hi fonien, mentre parlava de la lluna amb aquests senyors que parlaven del mar... ¿I la porta?

—Ja la tornaré a posar.

La va agafar pel braç i se la va endur cap a la moto. Quan la dona ja estava a punt de pujar al carret, les criatures, totes dues alhora, van arrencar a

plorar. Els dos homes, que també se n'anaven, van aturar-se.

—Que plorin —va dir el fillol.

Però la dona se'ls va acostar amb la gàbia i els va preguntar per què ploraven i el noieta va dir que s'havien perdut i que no sabien tornar a casa. A l'home alt li van caure a terra tots els retalls de diari i es va ajupir a collir-los.

—¿Què diuen?

—Que s'han perdut.

El fillol els va preguntar si vivien a la vora. S'havia tret un mocador de la butxaca i eixugava les llàgrimes i els mocs de la cara de la nena. El noieta va dir que no ho sabia, que havien volgut veure el mar i que quan la seva mare no els trobaria a casa es voldria matar perquè sempre es volia matar, fessin el que fessin, perquè també es volia matar un dia que havien anat a mirar les parades de les flors i la seva germaneta, que no sabia el que feia, havia agafat una flor amb el coll trencat que la florista havia llençat a terra perquè no servia per a posar-la al ram que estava fent. Aquella nit la seva mare havia tingut una malaltia que li feia fer bots adormida i a cada bot els despertava perquè dormien junts. La dona de la cadenera li va preguntar què feia el seu pare, de què treballava, i ell va dir que no tenia pare, però que la nena en tenia dos, un soldat i un

dependent, que sempre els regalaven xocolata amb avellanes a dintre. Mentre el nen parlava, la nena havia obert una mà i sense dir res ensenyava una lluentina que s'havia tret de la butxaca de la faldilla, i la dona va dir «mirin què ens ensenya», i el noi et va explicar-li que havia caigut del vestit que la seva mare es posava per treballar. I que en tenia un altre, vermell, amb el baix de la faldilla estarrufat, i que quan el duia i cantava la seva mare figurava un clavell que s'estava morint de set. Que una vegada els havia ensenyat com s'anava decantant fins que quedava estirada a terra. I la nena va fer un giravolt.

—Els hauran de dur a la policia —va dir l'home alt, que ja havia collit els retalls de diari.

—¿Per què a la policia?

—Perquè els busquin la casa.

—Sent?... Diu que viuen a sota d'una muntanya.

—No hi ha altre remei que dur-los a la policia.

El fillol va dir que ell se n'encarregaria i amb una criatura a cada mà i la dona al darrere se'n va anar cap a la moto. S'hi van encabir com van poder, el fillol va agafar el manillar, va engegar el motor d'un cop de peu, va fer girar la moto i tots plegats amb un gran terrabastall se'n van anar passeig enllà.

—¿Què me'n diu?

—Vostè mateix... Una noia que ensenya les ca-

mes, uns nens que s'han perdut, una bona dona que veu visions... Quan penso que teníem una tarda tan ben començada...

—Miri, que la mare dels nens ensenyi el que vulgui. Tant se me'n dóna. Però que tanqui els nens al pis. Si els deixa anar pels carrers, d'aquí uns quants anys seran un parell de trinxeraires i en comptes d'obrir gabietes d'ocell li robaran la cartera.

—¿A qui?

—A vostè.

—¿I per què a mi?

—És un dir. A qui sigui. I a la senyora de la cadenera hi ha hagut un moment que em venien ganes de clavar-li una garrotada. Al capdavant si el seu marit va anar a la guerra i amb les neus, va ser perquè persones com vostè i jo poguéssim viure tranquil·les. De les coses, cal anar al fons.

—Vostè sempre vol anar al fons de tot. Al fons del mar. Jo també els veig, els pobles fantasma, amb peixos pels carrers. I les petxines del néixer. Però el que no sé veure és que en un musclo hi hagi cap misteri.

—No? ¿I en la vida tampoc no n'hi veu?

—En les ostres, encara... per allò de la perla. Però, la veritat sigui dita, trobo que hi ha més vida en un motor d'explosió que en una pastanaga. I de les pet-

xines, no me'n parli. Totes a dintre de l'aigua que les renta sense parar mentre elles es van atipant de sorra...

—No digui més ruqueries...

—Quan vostè se les menja, ¿què els troba, a dins?

L'home alt es va aturar i va mirar una estona l'altre sense dir res amb una mà damunt de la barba.

—Ja fa temps que ens coneixem i en el fons estem d'acord. A vostè li agraden les ciències naturals i a mi m'agrada la mecànica. I, parlant d'una altra cosa, ¿on són les castanyes?

—¿Quines castanyes?

—Les que havíem comprat tot venint per menjar-nos-les en el banc... ¿No se les havia ficat a la butxaca de l'impermeable?

—No. Ha estat vostè que les ha guardades.

—Doncs les he perdudes. Potser me les han preses els nens. Tampoc no haurien valgut res, fredes. Anem-ne a comprar, ¿què li sembla?

—I explicarem a la castanyera la història del submarí. La deixarem amb un pam de boca.

—Potser ens dirà que se li acaba de morir el marit escanyat o que té la lepra. Jaestic fins al capdamunt de les tristeses dels altres... Miri, miri, com s'enrabia...

—Qui?

—El mar.

—Deu estar tip de sentir-nos.

—I jo de sentir-li les onades. S'imagina el ràdio-escolta a la Patagònia, tan tranquil...

—I voltat d'espies. ¿Encara s'ho creu, tot això?

—Ho duien els diaris.

—Apa, apa, en té de bones, vostè...

I se'n van anar sense dir res. Aviat van arrencar a córrer perquè es va posar a ploure.